

Lehdistötiedote

Luxemburg, 7. joulukuuta 2017

EU:n tarkastajat pk-yritysten lainatakuista: tulokset ovat myönteisiä, mutta kohdentamista ja koordinoitua kansallisten järjestelmien kanssa on parannettava

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uuden kertomuksen mukaan kahden EU:n lainatakausohjelman suuruus määritettiin analysoimatta kattavasti markkinoiden tarpeita, ja lisäksi liian moni edunsaajana olleista yrityksistä ei tosiasiaassa tarvinnut takauksellista lainaa. Takauksellisen lainan saaneet yritykset kuitenkin kasvoivat. Merkittävässä osuudessa yrityksistä, jotka saivat innovaatiopainotteista takauksellista lainaa, innovointi oli tarkastajien mukaan varsin vaatimatonta. Tämä ei vastaa asetuksessa säädettyä painopistettä ja huippuosaamisen tavoittelua. Tarkastajat totesivat myös, ettei Euroopan komissio ole vielä antanut riittävää näyttöä lainatakausten vaikutuksesta ja niiden kustannusvaikuttavuudesta. Euroopan komissiolla on kokonaisvastuu ohjelmista, mutta niiden täytäntöönpano on annettu Euroopan investointirahaston (EIR) tehtäväksi.

Tarkastajat analysoivat, ovatko EU:n lainatakaukset tukeneet pk-yritysten kasvua ja innovointia helpottamalla niiden rahoituksen saantia. He tarkastivat kaksi tällä hetkellä toiminnassa olevaa keskitetysti hallinnoitua välinettä: pk-yritysten InnovFin-takausjärjestelmän, joka on suunnattu tutkimus- ja innovaatiovetoisille yrityksille, sekä lainatakausjärjestelyn. Ohjelmakaudella 2014–2020 EU:n talousarviosta on tarkoitus osoittaa 1,78 miljardia euroamahdollisiin lainatappioihin ja välineiden hallinnoinnista koituihin kustannuksiin. Määrä nousee 3,13:een miljardiin euroon, kun mukaan lasketaan Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR) saatava täydentävä rahoitus. Rahoitusmäärien näkökulmasta kyseiset kaksi rahoitusvälinettä ovat suhteellisen vaatimattomia verrattuna välineisiin, jotka EU:n on osoittanut rakennerahastojen alaisille pk-yrityksiä koskeville kansallisille takausjärjestelmille, tai verrattuna jäsenvaltioiden omiin välineisiin.

“Tarkastajamme havaitsivat, että on tarpeen kohdentaa rahoitus paremmin sellaisiin elinkelpoisiin yrityksiin, joiden saatavilla ei ole rahoitusta, sekä tutkimusta ja innovointia suorittaviin yrityksiin, joilla on suuret mahdollisuudet huippuosaamisen saavuttamiseen,” toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Neven Mates. “Järjestelmiä on lisäksi koordinoitava samantapaisten kansallisen tason järjestelmien kanssa”.

Takausvälineiden toiminta käynnistyi tarkastajien mukaan aiempaan verrattuna nopeasti. Vaikka käytettävissä oleva EU:n rahoitus lisääntyi merkittävästi, markkinatarpeiden arviointi ei kattanut kaikkia

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Erityiskertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Spokesperson T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Press Officer T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

takausvälineitä eikä siitä selvinnyt, miten välineiden olisi vastattava näihin tarpeisiin. Komissio on tähän mennessä antanut vain vähän näyttöä aiempien lainatakusvälineiden vaikuttavuudesta. Kustannusten ja EIR:lle maksettujen palkkioiden tasoa ei perusteltu riittävästi. Nykyisten välineiden arviointijärjestelyt ovat parantuneet, mutta niissä on yhä useita heikkouksia. Esimerkiksi innovointitoimiin kohdistuvan vaikutuksen arvioimiseen tarvittavia tietoja puuttuu ja järjestelmiä tarkasteleva akateeminen tutkimus on suppea-alaista.

Ranskan osalta suoritetun ekonometrisen tutkimuksen perusteella ilmeni, että lainatakusvälineet auttoivat edunsaajayrityksiä kasvamaan kokonaisvaroilla, myynnillä, työntekijämäärällä ja tuottavuudella mitattuna. Vaikutukset olivat suurempia pienemmissä ja uudemmissa yrityksissä, joilla olisi saattanut todennäköisemmin olla vaikeuksia saada lainaa ilman takausta. Tällä on merkittäviä vaikutuksia välineiden edunsaajien valitsemisen kannalta.

Tarkastajat havaitsivat, että heidän yhdeksän jäsenvaltiota käsittävässä otoksessaan huomattavalla osalla edunsaajayrityksistä ei olisi ollut vaikeuksia saada rahoitusta, joten ne eivät tarvitse takauksellista lainaa. Erityisesti pk-yritysten InnovFin-takausjärjestelmässä yksityiset rahoituksen välittäjät antoivat lainoja yrityksille, joilla ei ollut vaikeuksia rahoituksen saannissa. Tarkastajat toteavat, että EU:n välineet saattavat kilpailla yksityissektorin kanssa tukieissaan yrityksiä, jotka voivat saada kaupallisia lainoja.

Pk-yritysten InnovFin-takausjärjestelmä on tarkoitettu pääasiassa yrityksille, jotka suorittavat sellaista tutkimusta ja innovointia, jolla on suuret mahdollisuudet huippuosaamisen saavuttamiseen. Kaksi kolmasosaa tarkastuksen otokseen kuuluneista yrityksistä teki kuitenkin vain tavanomaista tuote- tai prosessikehitystä tai ei innovoinut lainkaan.

Tarkastajat havaitsivat suuren eron yksityisten ja julkisten välittäjien välillä: julkiset välittäjät pärjäävät paljon paremmin, sillä ne keskittyvät osaamisintensiivisten alojen yrityksiin eli yrityksiin, jotka todennäköisemmin tekevät innovaatioita.

Tarkastajat panivat lisäksi merkille, että useimmissa jäsenvaltioissa on jo laajamittaisesti käytössä samanlaisia välineitä ja että tästä aiheutuu huomattavia seurauksia EU:n järjestelmille, joiden täytäntöönpanoa on syytä parantaa. Tilintarkastustuomioistuin olettaa, että komissio ottaa huomioon suurimman osan sen antamista suosituksista valmistellessaan nykyisten välineiden mahdollisia seuraajia tulevan monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä. Komission olisi erityisesti

- kohdennettava rahoitus paremmin elinkelpoisiin yrityksiin, joilla ei ole saatavillaan riittävästi rahoitusta
- varmistettava, että pk-yritysten InnovFin-takausjärjestelmästä rahoitettavat yritykset ovat nykyistä innovatiivisempia
- toteutettava kattava arviointi aiempien ja nykyisten takausvälineiden vaikuttavuudesta sekä ennakoarviointi mahdollisista tulevista välineistä
- selvítettävä, kuinka keskitetysti hallinnoituilla välineillä voidaan parhaiten vastata markkinoiden tarpeisiin ja varmistaa samalla koordinointi kansallisesti ja alueellisesti rahoitettujen välineiden kanssa.

Toimittajille tiedoksi

Euroopan unioni on lähes 20 vuoden ajan auttanut lainatakautuksia antamalla eurooppalaisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä saamaan velkarahoitusta. Takaukset annetaan rahoituksen välittäjille, joiden odotetaan lisäävän lainanantoa sellaisille elinkelpoisille yrityksille, joilla olisi muutoin vaikeuksia lainansaannissa. EU pyrkii tukemaan näitä yrityksiä rahoittamalla kahta keskitetysti hallinnoitua takausvälinettä sekä osarahoittamalla koheesiopoliittikan puitteissa samankaltaisia kansallisten tai alueellisten viranomaisten

luomia välineitä. Jäsenvaltiot antavat myös itse varojaan samantapaisiin järjestelmiin.

Vuonna 2016 komissio, Euroopan investointipankki ja Euroopan investointirahasto (EIR) päättivät, että nykyisten kahden välineen EU-osuutta täydennetään Euroopan strategisten investointien rahaston talousarviosta.

Erityiskertomus nro 20/2017: "EU:n rahoittamat lainatakausvälineet: tulokset ovat myönteisiä, mutta kohdentamista edunsaajiin ja koordinoitua kansallisten järjestelmien kanssa on parannettava" on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (www.eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.